

Posudek oponenta na diplomovou práci Ivy-Hedviky Zýkové *Doba temna?*

Kolegyně Zýková se rozhodla napsat práci, která je mimořádně zajímavá hned z několika důvodů. Ufílí volbou tématu o práci je zkoumáním míst památek dostatečně banálních a turistických (mnohým by tato dva adjektiva splývala) na to, aby vládnímu intelektuálovi dosud nepříšl na mysl je zkoumat, zároveň ovšem takových, která nejen v nutném zkratce leccos prozrazují o tom, jak především nejmenší část české společnosti chce svoji minulost prezentovat, ale také takových, které mají nemalý dopad v reprodukci této památky zejména zahraničním návštěvníkem. Jedná se navíc o místa památek umocňující sledovat předávání památky v konfrontaci mluvčích z odlišných kontextů, v prostředí odlišném od kupříkladu mezigeneračního předávání. Práce je ovšem pozoruhodná i pozicí autorky ve zkoumaném terénu. Nepřichází do něj jako cizinec, ale naopak, akademická práce je pro ni nástrojem reflexe vlastní praxe a role. To ovšem dává autorce značné možnosti o hned na úvod je třeba říci, že a je její text pozoruhodnou (a také dobře napsanou) prací, zdaleka ne všechny příležitosti zůstaly využity.

Autorka vychází především ze svého zúženého pozorování turistických prohlídek a dále z těchto rozhovorů. Znáte-li část její práce tvoří rozsáhlé popisy prohlídek i rozsáhlé citace z rozhovorů a zde je podle mého názoru také stálejší problém práce. Autorka totiž popisuje velmi zajímavý materiál, od deskripce ale není schopna přejít k soustavnější analýze. Jakkoli je její popis poctivý, přece jen se domnívám, že pouhý popis, jen sem tam doplněvaný nesoustavnými kritickými připomínkami autorky nestačí. Autorka přitom dává ve své práci najevo orientaci v teoretické literatuře k různým tématům i obecnou kultivovanost o s porozuměním převypravuje díla takových autorů jako Baumann, Anderson, Holý i Macura, do své práce je schopna smysluplně zapojit i takové autory jako Jan Tesař. Teoretická literatura a vlastní pozorování a rozhovory ale jako kdyby v práci vedly obě svou vlastní život, jako kdyby z teorie nevyplynulo nic příliš zásadního pro autorčin vlastní výzkum.

V důsledku toho, že se bystré pozorování a schopnost komunikovat s teoretickými texty sice potkávají na ploše jedné práce, ale nejsou schopny spolu vzájemně komunikovat se silným výsledkem, postrádá autorka vodítka pro soustavnější analýzu. Jen chabou náhradou za to jí může poskytnout její vlastní historický pohled, který je pro ni vlastně hlavním nástrojem pro korekturu popisu práce svých kolegů. Autorka takto pracuje římsi, co by se snad nejpříliš jí dalo označit za metodu špozdvíženého obojí, což je ovšem dle názoru oponenta dostatečně analytický nástroj pro opravňování obecně oblíbených omylů, nikoli pro antropologickou analýzu, která by nás neměla pouze informovat o tom, že určité typy prezentace reality jsou zkreslené a neodpovídají autorčin představa (šco naopak dle mého názoru chybí lož - s. 30), je-li ostatně může být rovněž subjektivní i mylná (jedním ze silných míst práce je moment na s. 92, kdy autorka konfrontací své památky s památkami svých vrstevníků posléze opraví svou předchozí kritický názor na jedno vzpomínkové zdraznění svého předvodce). Místy se zdá, jako kdyby autorka implicitně svou kritikou expozicí naznačovala alternativní představu o správném předvádění komunismu turistům. Nic proti tomu, ale jako cíl práce si stanovila něco jiného, a tak i tenáčekká spíše, že na popis naváže spíše analýza toho, jaké jsou významové a hodnotové struktury v pozadí takových popisů, jaké životní zkušenosti odrážejí, jak se na prezentaci podepisuje daná specifická komunikační situace. Ne, že by tyto aspekty v práci zcela chyběly, jsou ale nahrazeny i anekdotickými, přechytlými pouhými popisy i

masami citací, které autorka n kdý vr-í bez p eru-ení ímkoli analyti t j-ím i p es stranu a p l (viz s. 72-4, 107-109 a znovu 109-110). Problémem také je, kdyfl autorka n které své záv ry nedokládá (viz s. 42 a autor ino nedoložené tvrzení, fle Rusové pí-í do náv-t vních knih v angli tin a pod cizími-západními jmény: *š Po podrobn j-ím prostudování záznam jsem ale spí-e do-la k názoruō*). Jestliffe autorka nedokáffe odvodit vodítka pro analýzu z teoretických prací, marná je i její snaha dostat do hry publicistickou reakci Jakuba Jare-e.

Práce je napsána kultivovaným jazykem, výjimkou je n kolik chyb i p eklep (viz s. 20, 29 i 33) i ob as z ídkakdy bizarní formulace (nap . hned na s. 17: *š v p ípad pozitivních stereotyp jednodu-e polichocené neodolání jejich bezvýhradného odsouhlaseníō* i na s. 41 *š diktatorní refimō*) nebo ne-vary typu celostránkový odstavec (s. 52-3). Nep íli-obratn je ob as také pracováno se subjektivitou, viz ásti na s. 39 i 85 nebo obecn zp sob, jakým autorka pouflívá slovo krásn . Rovn fl chyba na s. 112 je spí-e ojedin lá.

Autorka dle mého názoru pln nevyuffila potenciálu, které téma i ona sama má. Podala ale velmi zajímavý popis a prokázala, fle umí komunikovat s v deckými teoriemi. Jakkoli jsem se zam íl p edev-ím na kritiku, text práce dle mého názoru spl uje pofladavky kladené na tento typ prací a zaslouffí si být ohodnocena známkou *velmi dob e*.

V Praze 12. 6. 2012

Ond ej Sla álek